

IMPORTANȚA CUNOAȘTERII ȘI APROFUNDĂRII ISTORIEI ÎN LUMINA TEZELOR DIN APRILIE 1988 ALE PARTIDULUI NOSTRU ȘI A EXPUNERII MAGISTRALE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA ȘEDINȚA COMUNĂ DIN 28 NOIEMBRIE 1988

GH. I. IONIȚA

Istoria — cea dintii carte a nației, în care aceasta își vede trecutul, prezentul și viitorul — a format din nou obiect de superioară atenție din partea celui mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Secretarul general al partidului nostru, Președintele României Socialiste, cu prilejul elaborării și supunerii dezbaterii publice a Tezelor din aprilie 1988, precum și al susținerii, la 28 noiembrie 1988, a magistralei sale expuneri la Ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești.¹

După cum este cunoscut, concluziile și orientările stabilite la Ședința comună din noiembrie 1988 în lumina acestor documente fundamentale ale înaintărilor noastre prin vremi socialiste, spre comunism au devenit teze pentru viitorul Congres al XIV-lea al partidului; ele stau astăzi la baza întregii activități de pregătire și desfășurare a Congresului al XIV-lea, a noului plan cincinal 1991—1995 și a programului de dezvoltare, pînă în anul 2000, a României Socialiste.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea susținută la 28 noiembrie 1988, dezbaterile acestor documente „au fost cele mai democratice, mai largi și complexe dezbateri în partid și în societate din toată perioada construcției socialiste“ (p. 10). Aceste dezbateri — sublinia, în același context, Secretarul general al partidului nostru — „au evidențiat cu toată puterea că este necesar să facem o analiză științifică, fie chiar foarte succintă, a întregii dezvoltări a poporului nostru, de la constituirea primului stat centralizat al dacilor, cu 2060 de ani în urmă, a principalelor momente istorice care au dus la formarea poporului român, a națiunii române“ (Idem). În același timp — se aprecia în continuare —, „trebuie să se pună cu putere în evidență principalele momente ale luptei poporului nostru împotriva dominației străine și pentru independență, pentru progres economic și social.

În acest cadru, va trebui să evidențiem în mod deosebit rolul maselor populare, al poporului, adevăratul făuritor al istoriei patriei noastre“ (Idem).

¹ Nicolae Ceaușescu; „Expunere cu privire la stadiul actual al societății socialiste românești și perspectivele dezvoltării sale viitoare, perfecționarea democrației muncitorești revoluționare; rolul statului și al organismelor democratice. Creșterea rolului Partidului Comunist Român și activitatea ideologică, politico-educativă, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică, de cultură, a conștiinței revoluționare. Raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale“, 28 noiembrie 1988, Ed. politică, București, 1988. În continuare, trimiterile la acest document se vor face prin indicarea în text a paginii de referință.

Pe fondul tratării istoriei unice și unitare a poporului nostru, „se impune să evidențiem cu toată fermitatea rolul clasei muncitoare, al mișcării muncitorești-revoluționare din România, începînd cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, formarea partidului clasei muncitoare în 1893 și apoi a Partidului Comunist Român, în 1921“ (Idem).

Printre direcțiile cercetărilor și dezbaterilor viitoare, Secretarul general al partidului nostru înscrisa sublinierea activității „partidului, a mișcării muncitorești-revoluționare în conducerea luptei maselor populare, a mișcării democratice, antifasciste și antiimperialiste în perioada dintre cele două războaie mondiale și în înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională“ (p. 11).

Numai și numai pe această bază „vom putea înțelege mai bine care era situația României în 1944 și ce a însemnat trecerea României pe calea socialismului, pentru dezvoltarea economico-socială, bunăstarea și fericirea întregului nostru popor. Cunoscînd care era situația țării noastre în trecut vom putea înțelege mai bine că numai socialismul a asigurat lichidarea dominației străine imperialiste, a stării de înapoiere și a realizat, într-o perioadă istorică scurtă, o puternică dezvoltare a forțelor de producție, a tuturor sectoarelor economico-sociale, ridicarea generală a nivelului de civilizație al întregii națiuni, progresul științei, învățămîntului, culturii, creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, transformarea României — în patru decenii — într-un puternic stat industrial-agrar în plină dezvoltare, întărirea forței materiale și spirituale, a independenței și suveranității României“ (Idem).

Evident, profesorului de istorie — căruia revista Societății de Științe Istorice din România Socialistă i se adresează în primul rînd — îi revin în prezent sarcinile cele mai importante în perspectiva cercetării, dezbaterii, interpretării, elaborării științifice a lecțiilor de istorie, scrierii istoriei și difuzării ei largi în mase, în primul rînd în rîndurile tineretului școlar.

La îndemîna fiecăruia dintre noi stau, cu forța lor de sugestie, orientările, precizările și trimiterile multiple care se fac în documentele pe care le avem în vedere, în chip special, în aceste rînduri, precum și în documentele partidului nostru în general, în opera Secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

După cum este cunoscut, în magistrala Expunere din 28 noiembrie 1988, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat o atenție deosebită problematicii extrem de complexe a istoriei milenare a poporului român, luptei necurmăte pentru afirmarea ființei proprii, pentru libertate socială și națională, pentru independență și unitate.

În acest context au fost amplu prezentate concluzii privitoare la formarea poporului român, la continuitatea existenței sale în vatra străbună : „Istoria îndepărtată, scrierile și cercetările arheologice — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — demonstrează, cu puterea fapte-

lor de netăgăduit, că înaintașii noștri au trăit și s-au dezvoltat pe teritoriul de azi al patriei noastre, cu mii de ani înainte“ (p. 12).

După cum este cunoscut, „cu 2060 de ani în urmă s-a format, sub conducerea lui Burebista, primul stat centralizat al dacilor, «cei mai viteji și mai dreپți dintre traci», cum îi caracteriza Herodot. Sub conducerea lui Burebista, a legendarului Decebal, statul centralizat al dacilor a jucat un rol de mare însemnătate în istoria civilizației antice“ (pp. 12—13).

Concluzionând asupra cercetărilor intense desfășurate pe frontul istoriografic, documentul insistă asupra îndelungatei conviețuiri a dacilor și romanilor, care a determinat începerea formării unui nou popor, „a poporului român, care a moștenit și dezvoltat cele mai alese calități ale celor două popoare, și îndeosebi dragostea de muncă, de adevăr, de libertate, dreptate și independență, precum și spiritul de colaborare și prietenie cu alte neamuri, voința de a fi stăpîn deplin pe destinul său, hotărîrea de a nu permite nimănui să se amestece în treburile sale“ (p. 13).

Împrejurările istorice pe fluxul devenirilor noastre prin vremi au fost apăsătoare pentru poporul român. „Migrația diferitelor triburi și populații, năvălirile străine au ținut în loc sute de ani dezvoltarea poporului român“ (Idem).

La sfîrșitul mileniului trecut și la începutul mileniului al II-lea, micile formațiuni statale românești aveau organizată o viață de sine stătătoare. „Deși în condiții grele — care au durat cîteva sute de ani —, aceste formațiuni s-au unit și au constituit formațiuni statale mai puternice, care au avut o mare importanță istorică“ (p. 14).

În chip subliniat apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, în documentul din 28 noiembrie 1988, că „secolele al XIII-lea și al XIV-lea constituie perioada hotărîtoare în dezvoltarea și afirmarea poporului român. Unirea formațiunilor statale mici, a voievodatelor și formarea Principatului Țării Românești, a Principatului Moldovei, precum și Ardealului au reprezentat momentul istoric al renașterii poporului român, al dezvoltării și unirii sale într-un popor unitar, iar mai tîrziu în națiunea română“ (Idem).

Analiza materialist-dialectică a întregii dezvoltări a patriei demonstrează, cu forța de convingere a faptelor de netăgăduit — se arată în Expunere —, „că rolul hotărîtor în dezvoltarea și formarea poporului român, a națiunii l-au avut masele populare. Poporul însuși este cel care și-a făurit prin muncă și luptă baza materială proprie, cultura, limba, viața liberă și a asigurat formarea națiunii române și apoi a statului național unitar român“ (Idem).

Ca în atîtea și atîtea rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a omagiat și de această dată „rolul forțelor înaintate, din fiecare etapă, al personalităților luminoase care au pus mai presus de toate, interesele generale ale poporului și au adus o contribuție de seamă în dezvoltarea și formarea poporului român și a națiunii române — Basarab și Bogdan, Mircea cel Mare, Ștefan cel Mare, Iancu de Hunedoara, Mihai Viteazul, Brîncoveanu, Vlad Țepeș, Petru Rareș și alții —, care și-au înscris, prin fapte și jertfe numele în istoria de aur a României“ (Idem).

Apoteoza realizării unirii Țării Românești, a Moldovei și Transilvaniei, la sfârșitul secolului al XVI-lea, în timpul domniei lui Mihai Viteazul și formarea primului stat unitar al românilor își are aprecieri de aleasă substanțialitate în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu; în Expunerea — program din 28 noiembrie 1988 este socotită „o victorie epocală a poporului nostru“, care a demonstrat întregii omeniri forța poporului român, dorința sa de a se uni într-un stat unitar independent (Idem).

Luptelor îndelungate de eliberare socială și națională ale românilor li se acordă în documentul din 28 noiembrie 1988, de asemenea, un loc aparte, reflectoarele istoriei fiind puternic aprinse asupra unor momente de amplă rezonanță istorică, precum: 1437—1784—1821.

Concluzia esențială desprinsă din întreaga istorie românească de pînă în zorii epocii moderne, precum și din evenimentele hotărîtoare care au marcat destinul poporului român în veacul al XIX-lea este astfel înfățișată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea de la 28 noiembrie 1988: „întirzierea formării Principatelor Române și a statului național român, a națiunii însăși, s-a datorat dominației și stăpînirii străine, iar mai tîrziu exploatării și asupririi de către cele trei mari imperii — Imperiul otoman, Imperiul țarist și Imperiul austro-ungar. Viața, realitatea — adevăratul judecător — demonstrează că toate acestea nu au putut împiedica formarea poporului român, a națiunii române, a statului național unitar, n-au putut împiedica dezvoltarea României, a poporului nostru pe calea progresului și civilizației“ (p. 16).

Intr-o parte distinctă a Expunerii — program din 28 noiembrie 1988, tovarășul Nicolae Ceaușescu analizează apariția mișcării muncitorești în România și o caracterizează drept „etapă superioară în lupta revoluționară a poporului român pentru eliberarea socială și națională“ (Idem). Întreaga problemă — pe coordonate de istorie românească unică și unitară — este dezbătută, în acest cadru, în strînsă legătură cu momentele fundamentale ale devenirilor noastre prin vremi moderne: 1821—1848—1859—1877—1893—1918.

Cercetările îndelungate ale istoriografiei noastre asupra acestor pagini memorabile de istorie modernă capătă acum, în lumina considerațiilor de înaltă generalitate teoretică cuprinse în Expunerea de la 28 noiembrie 1988, noi orizonturi de mai bună înțelegere și de mai concretă abordare a lucrurilor, astfel încît, în munca fiecăruia dintre noi, să fie atinsă adevărata măsură a lucrurilor, explicarea în structurile cele mai adînci a drumului românesc către Unirea Principatelor de la 1859 și de acolo spre cucerirea independenței absolute a României în 1877, și — în mod necesar și legitim — spre Marea Unire din 1918 a tuturor românilor.

Problematica apariției și dezvoltării rapide — de la formele incipiente la formula de partid muncitoresc, în martie 1893 — a mișcării muncitorești și socialiste din țara noastră este tratată amplu în Expunerea din 28 noiembrie 1988 și cu accente ce deschid noi căi cercetării de specialitate.

Constituirea statului național unitar român, în 1918, „realizarea acestui vis secular al poporului nostru“ (p. 18) — cum îl caracterizează tovarășul Nicolae Ceaușescu — a deschis o eră nouă în dezvoltarea Ro-

mâniei, în ridicarea sa pe noi trepte de progres și civilizație. În Expunerea din 28 noiembrie 1988, analiza realizată magistral de Secretarul general al partidului nostru propune direcții și soluții de mai bună cuprindere și sintetizare a datelor pe care ni le furnizează cercetarea istorică cu privire la tot ceea ce a urmat memorabilului 1 Decembrie 1918.

După cum știm, în această perioadă, în Mai 1921 a fost creat Partidul Comunist Român, „care a ridicat lupta clasei muncitoare, a forțelor revoluționare și democratice la un nivel superior“ (p. 18—19). I-a revenit lui nobila misiune istorică de a prelua și ridica la cote superioare valoarea tradițiilor îndelungate de luptă revoluționară și democratică, patriotică a poporului român, în cursul organizării și desfășurării unor mari bătălii de clasă, a unor manifestații politice cu răsunătoare rezonanțe în Europa și în lume, în cursul eforturilor pentru realizarea consensului național antiantonescian, antifascist și antihitlerist, care, o dată cu Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, începută la 23 August 1944, a deschis un nou curs istoriei noastre naționale. „Se poate afirma cu deplină temei că actul istoric de la 23 August 1944 a pus capăt pentru totdeauna dominației imperialiste străine, a deschis calea înfăptuirii unor mari transformări revoluționare și trecerii la făurirea socialismului în România“ (p. 19).

Anii interbelici — ani de clocotitoare afirmare a mișcării muncitorești, revoluționare, democratice și antifasciste din țara noastră, ani care au furnizat istoriei naționale și universale dovezi repetate de tenacitate, de dârzenie, de neînfricare românească întru apărarea marilor cauze ale țării și poporului nostru — au reținut pentru istorie, cu litere de aur, intrarea în viața politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu din primii ani ai tinereții sale, participarea abnegată la lupta eroică și grea pe care o întregă țară, un întreg popor au avut s-o ducă cu eroism pînă la triumful apoteotic din 23 August 1944. De numele și activitatea revoluționară, militantă, comunistă a aceluia care ne este astăzi mult stimat conducător de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt strîns legate pagini memorabile care au traversat istoria din deceniul al IV-lea pînă în prezent.

În zorii noii istorii a României, în Expunerea din 28 noiembrie 1988 a Secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se propun dimensiuni de justificată amplitudine pentru tot ce a însemnat drumul românesc pe calea profundelor transformări revoluționare marcate de cunoscutele etape ale procesului de edificare și dezvoltare a noii orînduiri socialiste în țara noastră. Analiza se axează, la început, pe problematica angajării României pe calea dezvoltării democratice, a lichidării depline a dominației imperialiste, apoi pe trecerea la organizarea pe baze socialiste a întregii vieți economico-sociale, la construirea socialismului.

Congresului al IX-lea al partidului, care a inaugurat o nouă epocă revoluționară în activitatea partidului, în construcția socialistă din România, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu din 28 noiembrie 1988 îi rezervă un amplu spațiu de analiză istorică obiectivă, cu toate implicațiile ce decurg din aceasta.

În chip firesc, documentul abordează amplu problematica stadiului actual al dezvoltării societății socialiste românești, în etapa făuririi

societății socialiste multilateral dezvoltate. Secretarul general al partidului nostru prezintă pe larg realizările istorice obținute de poporul român în dezvoltarea economică și socială a țării, insistând asupra justetei politicii de alocare a unei părți însemnate a venitului național pentru fondul de acumulare, de întărire și dezvoltare continuă a proprietății socialiste, asupra perfecționării sistemului de conducere și planificare a dezvoltării economico-sociale.

Într-o secțiune aparte, în documentul din 28 noiembrie 1988 se analizează problematica trecerii României Socialiste la stadiul de țară mediu dezvoltată, în primul rînd liniile directe ale dezvoltării economico-sociale a țării în deceniul următor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu dezbate pe larg, în continuare, problemele creșterii rolului statului, al organismelor democrației muncitorești-revoluționare, ale înfăptuirii consecvente a principiului construirii socialismului cu poporul, pentru popor.

Analizei dezvoltării națiunii în socialism, a politicii partidului nostru de asigurare a deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii României, a schimbărilor profunde în structura socială a țării, omogenizării societății noastre socialiste, făuririi, în perspectivă, a poporului unic muncitor, precum și a creșterii tot mai puternice a rolului conducător al partidului în toate sectoarele de activitate documentul din 28 noiembrie 1988 îi acordă un loc deosebit.

Activitatea ideologică, politico-educativă, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, socialistă — obiectiv de importanță deosebită în actuala etapă — este în documentul la care ne referim analizată amplu, probleme teoretice dintre cele mai însemnate fiindu-ne propuse spre tot mai profunde cercetări și dezbateri.

În completarea tabloului amplu înfățișat în document, Secretarul general al partidului nostru insistă asupra politicii externe a României Socialiste, de pace și colaborare, de participare activă la soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale. Este avut în atenție — în primul rînd — raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației mondiale, necesitatea unei noi gîndiri, a unei noi politici în abordarea și rezolvarea problemelor grave și complexe ce confruntă epoca noastră. Un loc important se acordă analizei tradițiilor internaționaliste ale mișcării muncitorești — revoluționare din România, dezvoltării relațiilor P.C.R. cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu forțele progresiste, democratice de pretutindeni, în lupta pentru progres și pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

Parcurgînd și studiînd aprofundat — cu ochii istoricului — documentul — program din 28 noiembrie 1988, atenția ne este atrasă — este firesc să fie așa — de analiza propusă asupra istoriei recente, asupra istoriei zilelor noastre. Este aici avută în vedere bogăția și varietatea progreselor excepționale dobîndite în acești ani de România Socialistă pe toate coordonatele dezvoltării ei economice, sociale, politice, culturale, în sistemul relațiilor externe pe care le întreține.

Se va spune poate, există și dintre aceia care consideră că despre dezvoltare spectaculoasă se poate vorbi și în alte țări ale lumii. Da, dar să nu uităm de unde a pornit România, să nu uităm potrivnicile de tot felul pe care le-a întîmpinat după război pe plan internațional,

să nu uităm ritmurile susținute ale dezvoltării ei, să nu uităm spectacolul edificării sale industriale, urbanistice, să menținem deplin aprinse toate reflectoarele istoriei asupra a ceea ce a însemnat și înseamnă deosebirea între ieri și azi a României Socialiste, să nu uităm rolul energic, hotărîtor, dinamizator, avut în toată această dezvoltare de partidul nostru, care și-a asumat în fața istoriei răspunderea făuririi unei noi societăți — într-un interval de timp relativ scurt, conform unor prognoze inteligent concepute și îndeaproape urmărite, să păstrăm deplinul nostru respect pentru gîndul înaripat și fapta revoluționară de fiecare zi a aceluia care — din 1965 încoace —, cu forța-i demiurgică, a instaurat o nouă ordine în viața țării, în toate componentele ei, dovedindu-se la înălțimea operei pe care în istoria neamului românesc au înfăptuit-o cei mai distinși voievozi și oameni politici ale căror nume au rămas pe veci adînc încrustate cu litere de aur în istorie.

După cum prea bine o știm cu toții, Congresul al IX-lea al partidului nostru a readus la ordinea zilei nu numai conceptul demnității naționale, reabilitîndu-l, curățîndu-l de aluviuni ideologice eronate, dar a definit tactic și programatic drumul exercitării în fapt a acestuia, în concordanță cu imperativele epocii. Niciodată în istoria noastră nu s-a produs o mai mare mobilizare de energii, nu s-a format cadrul unei mai spectaculoase desfășurări de forțe ca în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea. Într-un iureș făuritor de civilizație materială și spirituală nouă, poporul român și-a înscris în acești ani gîndul și fapta în istorie, dovedindu-se la cote superioare făuritor de istorie nouă a țării. Și tot ceea ce s-a întreprins cu chibzuință și dăruire patriotică, revoluționară, tot ceea ce s-a realizat în acești 23 de ani reprezintă istorie nouă a țării, face parte din istoria ce va înveșnici strădania, spre mai bine a poporului nostru din deceniile 7—9 ale secolului pe care-l traversăm.

Tot așa, în perioada care a urmat Congresului al IX-lea, ca urmare a consolidării pozițiilor economice și politice ale țării, cît și ca rezultat al unei politici externe intransigente din punct de vedere principial, idealul independenței — pentru care poporul român a suferit și a vărsat sînge de-a lungul secolelor — și-a atins dezideratul împlinirii reale. Partidul și statul au rezistat în acest timp presiunilor internaționale de tot felul — și nu au fost puține —, necedînd niciodată și nimic din atributele lor suverane, din prerogativele de unici reprezentanți ai intereselor poporului român. Exemple nenumărate avem la îndemîină și oricînd vor putea fi etalate în fața judecății drepte a istoriei. Prin toate acestea, Epoca Nicolae Ceaușescu s-a înscris și va rămîne înscrisă de-a pururi în istoria neatîrnării României, în cartea demnității naționale a poporului. Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu din 28 noiembrie aduce argumentația de fond pentru dovedirea unei atari realități.

Rezultat al eforturilor istoriografice mai recent făcute au fost pînă în prezent elaborate și tipărite un impresionant număr de lucrări de istorie a anilor revoluției și construcției socialismului. Nu le avem în vedere doar sau în primul rînd pe cele de teorie a revoluției și construcției socialismului ci pe cele care tratează la modul concret practica pregătirii și producerii marilor transformări revoluționare în societatea românească contemporană.

Sînt cărți, sînt studii și articole care prezintă în detaliu și în chip obiectiv istoria anilor ce au urmat Congresului al IX-lea al partidului, transformările calitative intervenite în viața societății noastre de-atunci pînă în prezent.

Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „Pe drept cuvînt se poate afirma că cel de-al IX-lea Congres al partidului a deschis o nouă epocă revoluționară în activitatea partidului, în construcția socialistă în România. S-a pus capăt conservatorismului, șablonismului și concepției «modelului unic» în construcția socialismului.

A fost lichidată atitudinea de ploconire față de tot ce era străin și s-au redat partidului și poporului încrederea în forțele lor, în capacitatea lor de gîndire și acțiune, sentimentul de demnitate patriotică, revoluționară“ (p. 29). Aceste lucruri reale, concrete sînt amplu tratate, cu măsura cuvenită, cu nuanțările potrivite în istoriografia noastră nouă.

A face istorie la timpul prezent înseamnă, în fond, o știm cu toții, a aprecia ce înseamnă pentru România de azi, faptul că producția sa industrială a crescut, în comparație cu 1945, de 128 ori, că producția de oțel a crescut de cca 120 ori, industria chimică de peste 1300 ori, construcția de mașini de peste 500 ori, producția agricolă de peste 9 ori.

În același timp, avuția națională acumulată a ajuns la 5 100 miliarde lei, iar fondurile fixe productive la cca 2 500 miliarde lei. Venitul național a crescut de peste 36 de ori, iar fondul de retribuție generală de cca 75 ori față de 1945 (p. 32).

Merită a fi subliniat faptul că 80 la sută din aceste creșteri s-au realizat după Congresul al IX-lea al partidului.

Istoria României la timpul prezent așează la loc de cinste amplasarea teritorială a forțelor de producție în toate județele și zonele țării în anii care au urmat Congresului al IX-lea. Numai în ultimii 20 de ani au fost create aproape 2 000 de întreprinderi, amplasate în centrele vechi și în cele peste 180 de noi platforme industriale. Repartizarea justă, echilibrată a forțelor de producție, a industriei, pe întreg teritoriul țării, constituie una dintre marile realizări ale construcției socialiste din țara noastră, și, totodată, un argument de seamă al tensiunilor înalte la care se forjează istoria zilelor noastre. Ea asigură condiții de muncă oamenilor muncii din toate județele țării, ridicarea nivelului lor de trai material și spiritual, a gradului general de civilizație, condiții pentru adevărata egalitate în drepturi între toți cetățenii patriei noastre, fără nici o deosebire. Pe baza ei s-a modificat de la an la an fața țării, imaginea de astăzi a României fiind radical, spectaculos modificată față de oricare trecut.

Restabilind rolul agriculturii ca ramură de bază a dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, a construcției socialiste, s-a acționat și se acționează pentru creșterea puternică a producției agricole, realizîndu-se mari sisteme de irigații, pe aproape 4 milioane hectare, importante lucrări de îmbunătățiri funciare, de ameliorare a solului, de creștere a potențialului productiv al pămîntului. Au fost rezolvate problemele mecanizării complexe a agriculturii, ale chimizării, creîndu-se astfel condiții pentru obținerea unor recolte bune care, în ultimii ani,

se ridică la circa 30 milioane tone de cereale și pentru o creștere importantă a producției în toate celelalte sectoare ale agriculturii.

S-au dezvoltat și se dezvoltă puternic transporturile, construcțiile, celelalte sectoare de activitate.

O puternică dezvoltare a cunoscut și cunoaște activitatea de cercetare științifică, care are un rol tot mai important în toate domeniile. Ea reprezintă unul din marile semne de noblețe ale Epocii Nicolae Ceaușescu, inaugurată programatic prin deviza: „Să punem la baza socialismului cele mai noi descoperiri ale gândirii științifice“.

O contribuție considerabilă în prefacerile din acest sector crucial al noii civilizații aduce tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Învățământ, savant de largă recunoaștere mondială, om de stat proeminent și militant neobosit pentru emanciparea cultural-științifică a maselor largi populare.

Istoria anilor noștri marchează ca un succes remarcabil faptul că s-a generalizat învățământul de 10 ani, iar aproape 80 la sută din tineri urmează învățământul de 12 ani.

În același timp s-a desfășurat o intensă activitate culturală de ridicare a nivelului general de cunoștințe al oamenilor muncii, al întregului popor.

În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea — dovadă peremptorie a forței care stă la baza noii istorii a României Socialiste — s-a realizat un vast program de investiții, care reprezintă peste 4 100 miliarde lei.

Pe această bază s-a asigurat dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a industriei, a agriculturii, realizarea uriașului program de construcții social-culturale. Numai în ultimii 23 de ani s-au construit 2,6 milioane de apartamente din fondurile statului, precum și sute de locuințe din fondurile populației.

În această perioadă s-a dat în folosință Canalul Dunăre — Marea Neagră și Canalul Poarta Albă — Midia — Năvodari, s-au realizat Metroul în Capitala patriei, modernizarea Dimboviței, Transfăgărășanul și alte lucrări importante care vor dăinui peste veacuri. Se construiește noul Centru politic-administrativ-cultural și o sumedenie de alte impresionante obiective atât în Capitală cât și în județele țării.

S-a dezvoltat puternic sistemul de sănătate, construcția de spitale, dispensare și alte așezăminte.

Oricine vizitează România, orice om de bună credință, indiferent de concepțiile sale politice sau filosofice, poate să constate pulsațiile accelerate ale istoriei României la timpul prezent, marile transformări petrecute în patria noastră, în viața poporului român, puternica dezvoltare economico-socială în anii socialismului și, în mod deosebit, din anii de după al IX-lea Congres al partidului.

„Privind cu mândrie la tot ce am realizat — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu —, trebuie să spunem deschis că nu totul a mers așa cum s-a prevăzut, cum am fi dorit, că în prima etapă a construcției socialiste s-au comis multe erori, abuzuri, ce au denaturat, la un moment dat, construcția socialistă, care însă au fost la timp înlăturate de către partid și s-au asigurat, totodată, condițiile ca asemenea stări de lucruri să nu se mai repete niciodată“ (pp. 35—36).

Istoria României Socialiste la timpul prezent echivalează cu strădania depusă pe toate coordonatele ca întreaga activitate economico-socială să ducă la creșterea avuției naționale, pe baza dezvoltării forțelor de producție, a tuturor sectoarelor, a științei, învățămîntului, culturii și ridicarea în acest fel a bunăstării generale a omului, lichidarea cu desăvîrșire a sărăciei, asigurarea unei societăți a oamenilor muncii în care să nu existe nici bogați, nici săraci, ci oameni ai muncii care au un nivel civilizată, demn de viață materială și spirituală și își făuresc viitorul, în mod liber, așa cum îl doresc.

În ceasuri de aleasă sărbătoare precum acestea în care întîmpinăm Congresul al XIV-lea al partidului și cea de-a 45-a aniversare a actului istoric de la 23 August 1944, privind cu îndreptățită mîndrie la ceea ce am realizat, la ceea ce înseamnă istoria României Socialiste la timpul prezent, ne manifestăm hotărîrea de a acționa cu toată fermitatea în vederea perfecționării neconținute a întregii activități, pentru a asigura astfel înfăptuirea neabătută a obiectivelor strategice trasate prin Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

•
•

Legătura dialectică pe care întotdeauna am întilnit-o sugerată în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu prin triada trecut-prezent-viitor își capătă noi dimensiuni și reprezentări în Tezele din aprilie 1988 și în magistrala Expunere-program din 28 noiembrie 1988.

Pentru activitatea noastră de fiecare zi, a acelora care avem misiunea de a preda istoria în școala de toate gradele, a studia cu temeinicie și a aplica la tot pasul, în munca cu elevii, în clasă și în activitățile extrașcolare, spiritul documentelor la care ne referim înseamnă și va însemna a ne face deplin datoria la cotele exigențelor superioare pe care le așează în fața noastră partidul, Secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.